

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษา บ้านเกิดโง้ง
เมืองปะทุมพอน แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

นายสุนทอน ไชสงคาม *

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากิจกรรมในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกิดโง้ง 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 3) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง ประชากรของชุมชนบ้านเกิดโง้ง ประกอบด้วย ผู้รู้ในชุมชน ผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ชาวบ้านทั่วไป ซึ่งเลือกโดยการเจาะจงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์และแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัย พบว่า ชุมชนบ้านเกิดโง้ง เมืองปะทุมพอน แขวงจำปาสัก เห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ทำให้เกิดความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมต่าง ๆ ผลสำเร็จและดำรงอยู่ได้เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่เห็นถึงคุณค่าความสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับจากการอนุรักษ์และได้รับการท่องเที่ยว ทำให้มีรายได้เพิ่มจากการทำเกษตรและการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ประชาชนในชุมชนเริ่มตื่นตัวในการอนุรักษ์ป่าไม้เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตั้งแต่หลัง การเปลี่ยนแปลงการปกครอง ใน ปี ค.ศ.1975 (พ.ศ.2518) ต่อมาในปี ค.ศ. 1996 (พ.ศ.2535) ได้มีการประกาศใช้กฎหมายป่าไม้ เจ้าหน้าที่ได้มีการอบรม ให้ความรู้กับผู้นำชุมชน และผู้นำชุมชนได้เผยแพร่ความรู้ต่อประชาชน ให้มีจิตสำนึกและเกิดความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ ป่าไม้เพื่อการท่องเที่ยว และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของทรัพยากร ผู้นำชุมชนจึงได้มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวซึ่งขึ้นภูาสา ชมป่าไม้ที่มีความอุดมสมบูรณ์ ที่เขวชมบริเวณวัดภูาสา เพราะบริเวณดังกล่าวเป็นแหล่งวัดโบราณที่ได้เคารพนับถือสืบเนื่องกันมาแต่บรรพบุรุษได้ถ่ายทอดสืบต่อกันมา ด้านปัญหาในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พบว่า ขาดแคลนเงินทุนที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการดูแลรักษาพยาบาลช้าง แหล่งอาหารช้าง และการขาดการประชาสัมพันธ์ในการดำเนินกิจกรรมของบ้านเกิดโง้ง ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐอย่างต่อเนื่อง จำนวนช้างที่ใช้ในการท่องเที่ยวลดลง ค่าบริการท่องเที่ยวยังไม่มีความเหมาะสม และขาดการวางแผนรับบริการท่องเที่ยว

Abstract

The purpose of the research was to study 1. the performance of the community enterprises in Muang Ubon and 2. the factors which affected the performance. The populations were 796 community enterprise operators in Muang Ubo. The samples were 260. Statistics used in data analysis were mean, standard deviation, Pearson's co-relation coefficient and multiple regressive co-relation. **The research findings were as follows :** It was found that as for the internal factors 1.1 expectation for the benefit from the group was at a high level, 1.2 the role played by the group was at a very important level, 1.3 knowledge in running the community enterprises was moderate. With regard to the external factors, 2.1 the significance of the academics for the community enterprises was at a high level, 2.2 the support of the external agencies towards the operation of the community enterprises was moderate. Both internal and external factors were positively related to the community enterprises. The factors which affected the operation of the community enterprises were in the descending order: 1. the role of the academic in promoting agriculture, 2. knowledge in running the community enterprises 3. the expectation for the benefit from the group 4. the external support for the enterprises and 5. the role played by the group leaders in supporting the community enterprises.